

Tyrkiabulletin for mars 2021.

Dette er en bulletin om tyrkiske forhold sendt ut en gang i måneden siden januar 2020, seinest på den 15. i påfølgende måned. Fra januar 2021 av er den tilknyttet den nydannede medlemsorganisasjonen «Dugnad for menneskerettigheter» (Org.nr. 825163972). Bulletinen dekker et utvalg nyheter med linker og med særlig vekt på menneskerettigheter, men også med informasjon om utvalgte politiske hendelser og forsøk på en oppsummering av noen trender, evt. fremleggelse av fakta som ikke er kommet frem i de store mediene. Eivind Bade er ansvarlig for økonomi-seksjonen.

Dersom du ikke vil motta bulletinen, gi beskjed til Ragnar Næss på rnpost@online.no

Innhold

Utviklingen i mars 2021.....	2
Menneskerettigheter	2
Pågående «auksjoner» av Yezidi-fanger tyder på at IS stadig kan operere fritt i Tyrkia.....	2
Utenrikspolitikk.....	2
Saudi-Arabia vil kjøpe tyrkiske væpnede droner, et tegn på tøvær mellom de to landene	3
Kurdere i Syria legger skylden på Tyrkia for sviktende vanntilførsel fra elva Eufrat.	3
EU svarer på Tyrkias forsoningsinnspill – løfter om handel og trusler om sanksjoner.....	3
Egypt jobber for å redusere tyrkisk innflytelse i Chad.	3
Innenrikspolitikk.....	4
En gåtefull figur dør i bilulykke i februar	4
Erdoğan annonserer styrking av menneskerettighetene.....	4
Regjeringen gjør fremstøt for å forby det pro-kurdiske partiet HDP	4
Tyrkia trekker seg fra kvinnekonvensjonen	5
Erdoğan's taktiske flirt med konservative kurdiske muslimer er over	5
Håndtlinger nær regjeringen skaper skandale ved video der han bruker kokain	5
Økonomi.....	6

Utviklingen i mars 2021

EU tilbød i mars Tyrkia økt handel i bytte mot garantier for en fredeligere utenrikspolitikk og bedre menneskerettigheter. Dette er viktig, men en del av en pågående tautrekning mellom Tyrkia og Vesten.

I et større perspektiv overskygges allikevel denne nyheten av en innenrikspolitisk utvikling som på det symbolske plan dramatisk markerer Tyrkias avstand til Atatürks sekularisme. 13.mars fjernet den høyeste rettsinstansen for administrative saker (Danıştay) den tyrkiske eden som i alle år har vært fremsagt i kor i alle tyrkiske skoler: «Jeg er en tyrker, rettferdig, arbeidsom...beskytter de små, ærer de store...elsker hjemmet mitt og landet mitt, ærer den store Atatürk...».

I en video intervjues folk på gaten i Ankara om dette, og de fleste er indignerte og erklærer seg uenige.

<https://www.youtube.com/watch?v=yuz4tvBRXjA>

Videre ble bildet av Atatürk fjernet fra en statlig medalje som gis til prominente gjester. Den oppgitte begrunnelsen var at utsendinger fra Saudi-Arabia følte seg krenket ved å motta en medalje med bildet av sekularisten Atatürk.

<https://tr.sputniknews.com/turkiye/202103131044021127-devlet-madalyalarindan-ataturk-kabartmasi-yine-cikarildi/>

[Atatürk Madalyalardan Neden Kaldırıldı? - YouTube](#)

Denne viktige nyheten har vi bare funnet på tyrkisk

Menneskerettigheter

[Pågående «auksjoner» av Yazidi-fanger tyder på at IS stadig kan operere fritt i Tyrkia](#)

En 7 år gammel jente, auksjonert ut for salg på «den dype webben» ble reddet av politiet som fremstilte seg som kjøpere og avslørte at selgeren var et IS-medlem som var aktiv i Syria i 2015 og 2015 og som tok jenta med som «krigsbytte» da han flyktet til Tyrkia etter IS' sammenbrudd. Jenta blir nå tatt hånd om av barnevernet i Ankara.

I juli 2020 ble en 24-år gammel kvinne kjøpt fri av slektninger i Australia. Hun var tatt med til Ankara-provinsen av et tyrkisktalende syrisk IS-medlem som ble arrestert i sitt hjem der han bodde sammen med to koner, fire barn og Yazidi-kvinnen.

Flere eksempler nevnes.

[Online 'auctions' of Yazidi captives speak of ongoing Islamic State activity in Turkey - Al Monitor: The Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](#)

Utenrikspolitikk

Saudi-Arabia vil kjøpe tyrkiske væpnede droner, et tegn på tøvær mellom de to landene

Saudia-Arabia har deltatt i forsøkene på å stanse tyrkisk offensiv politikk i Midt-Østen ved å delta i et møte tidligere i år om militært og økonomisk samarbeid initiert av Frankrike, Hellas, Egypt, UAE og Bahrein. Representanter for Saudia-Arabia deltok, men annonserer seinere at de kan tenke seg å kjøpe væpnede droner av Tyrkia, etter at disse våpnene viste seg veldig effektive i Aserbajdjan og Libya.

[Intel: Saudi Arabia seeks Turkey's drones, Erdogan says - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com)

Kurdere i Syria legger skylden på Tyrkia for sviktende vanntilførsel fra elva Eufkrat.

Tyrkia har i mange år brukt oppdemming av vannet i Eufkrat som politisk pressmiddel. Det var trusler om å redusere vannstand som presset Syria i 1999 til utvise PKK-lederen Abdullah Öcalan fra landet. I begynnelsen av mars i år anklaget vannforsyningsavdelingen i den kurdisk-ledete autonome administrasjonen i Nord-øst-Syria Tyrkia for å redusere vannstanden. Fra januar av har denne sunket betraktelig noe som skader jordbruket i området. Kurderne mener dette er uttrykk for press fra tyrkiske myndigheter. En tjenestemann i den syriske vannforsyningstjenesten opplyser forutsatt anonymitet at dette ikke nødvendigvis stemmer. Tyrkia reduserer vannstanden lenger sør når de fyller opp sine egne vannreservoarer, men variasjonene i vannstand kan også skyldes omfanget av snø og regn i det tyrkiske høylandet. [Kurdish forces blame Turkey for Euphrates River water drop in northeast Syria - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com)

EU svarer på Tyrkias forsoningsinnspill – løfter om handel og trusler om sanksjoner.

Etter at Tyrkia den siste halvannen måned har kommet med flere forsoningsutspill overfor Vesten, har EU laget en rapport der det annonseres at man vil øke den gjensidige handelen med Tyrkia fordi dette er til beste for alle parter, men det klargjøres også at EU vil innføre sanksjoner dersom Tyrkia kommer med nye problematiske utspill, og dersom ikke menneskerettighetssituasjonen forbedres.

<https://www.aljazeera.com/news/2021/3/23/deepen-trade-with-turkey-but-ready-sanctions-eu-report-says>

Egypt jobber for å redusere tyrkisk innflytelse i Chad.

Tyrkia har siden 2019 tilbudt Chad en fordelaktig handelsavtale og direkte hjelp i form av finansiering av en skole. Egypt som opplever at landet ikke har maktet å hindre økende tyrkisk innflytelse i Libya har satset tilsvarende overfor Chad.

[Egypt seeks to block Turkish influence in Chad - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com)

Innenrikspolitikk

En gåtefull figur dør i bilulykke i februar

Fehim Tastekin skriver 1 mars en detaljert artikkel i Al-monitor om hvordan en smugler med mye erfaring øyensynlig hjalp den tyrkiske regjeringer i å støtte opprøret i Syria fra 2011 av og frem til 2018 da den tyrkiske invasjonen i Syria gjorde at en slik dekkoperasjon ble overflødig. Fra da av skjedde den tyrkiske innblanding i syriske forhold i full offentlighet. Heysam Topalca, tyrkisktalende syrer født i 1965, smuglet varer over grensen til Syria i alle år, men gikk øyensynlig våren 2011 over til å jobbe for den tyrkiske regjeringen, basert på hans store nettverk og erfaring. Tastekin skriver i detalj om hvordan Topalca hele tiden ble arrestert og anklaget av de lokale tyrkiske myndighetene for å ha brutt loven, men hvordan den tyrkiske etterretningen (MIT) hver gang dukket opp og stanset påtalemyndighetenes forsøk på å dømme ham. Et politidokument klargjør at Topalca krysset grensen 873 ganger i årene 2011 til 2014. En gang ble han arrestert for å smugle giftgassen Sarin inn i Syria. Tastekin skriver om ham siden han ble drept i en trafikkulykke i den tyrkiske byen Konya i februar i år. En ulykke, eller MITs beslutning om å kvitte seg med noen som «visste for meget»?

[Elusive figure of Syrian war dies with secrets in Turkey - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com/story/2018/03/elusive-figure-of-syrian-war-dies-with-secrets-in-turkey/)

Erdoğan annonserer styrking av menneskerettighetene.

Tidlig i mars annonserte Erdoğan en 11-punkts plan for å sikre menneskerettighetene i Tyrkia. Dette skjer etter mange år med økende menneskerettighetsbrudd, særlig etter det mislykte kuppet mot Erdoğan i juli 2016. Men tyrkiske advokater uttrykker skepsis til forslaget.

[Erdoğan unveils human rights reforms, raising skepticism among advocates - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com/story/2018/03/erdogan-unveils-human-rights-reforms-raising-skepticism-among-advocates/)

Regjeringen gjør fremstøt for å forby det pro-kurdiske partiet HDP

Det ble fremsatt krav om å forby partiet samtidig som HDP-delegaten Ömer Faruk Gergelioğlu ble fratatt sin diplomatiske immunitet. Gergelioğlu har stadig tatt opp menneskerettighetssaker i parlamentet.

[Lawsuit filed to close pro-Kurdish party after lawmaker stripped of parliamentary seat - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com/story/2018/03/lawsuit-filed-to-close-pro-kurdish-party-after-lawmaker-stripped-of-parliamentary-seat/)

Se artikkelen i den engelskspråklige avisa Daily Sabah nedenfor for regjeringspartiets forsøk på å klebe PKK-stempelet på HDP.

[HDP's relationship with terrorism and the establishment of law | Daily Sabah](https://www.dailysabah.com/analysis/hdp-relationship-terrorism-law-establishment)

Bakgrunnen for krav om forbud er IS' beleiring av den kurdiske byen Kobani høsten 2014. Flere hundre tusen kurdere flyktet over grensen til Tyrkia og en mengde tyrkiske kurdere søkte seg over grensen til Syria for å delta i forsvaret av Kobani. Det syrisk-kurdiske partiet YPG, PKK og Tyrkias

lovlige parti HDP lage mer eller mindre likelydende opprop for støtte til Kobani. Tatt som bevis for samrøre mellom PKK og HDP er dette magert. HDP-talspersoner sier at fremlegget om forbud er laget av politikere ikke av påtalemyndigheten. Poenget er at det skjedde en felleskurdisk mobilisering til støtte for kurderne i Kobani. Dette er noe annet enn et bevis for samrøre.

På den annen side er det også åpenbart at segmenter blant HDPs velgere har PKK-sympatier og kontakter med PKKere. HDPs leder Selahattin Demirtaş prøvde åpenbart å skape mer avstand til PKK som militær opprørsbevegelse, og har øyensynlig holdt fast på denne linjen også etter at han ble arrestert i november 2016, og har vært fengslet uten rettssak og dom siden. Det tyske utenriksdepartementet har bedt HDP ta uttrykkelig avstand fra PKK, og HDP-parlamentarikere svarer på dette i et brev der de peker på at tidligere pro-kurdiske partier i Tyrkia (HEP, DEP, ÖZDEP, HADEP og DTP) er blitt forbudt som støttepillere til PKK, og at forbudene mot disse partiene alle er blitt fordømt av den europeiske menneskerettighetskommissjonen.

[HDP to Germany's Maas: We reject criminalizing remarks - english \(bianet.org\)](#)

De tyrkiske avisene rapporterer saken i vekselnde grad, men oppsijonspartiene CHP og IYI-partisi er kritiske til ønsket om forbud mot det mest vellykete pro-kurdiske partiet i Tyrkias historie.

[Tyrkia trekker seg fra kvinnekonvensjonen](#)

President Erdoğan trakk i et presidentdekret Fredag 19. mars Istanbulkonvensjonen som skal hindre og forebygge vold mot kvinner. Det har vært en debatt om dette i mer enn et år i Tyrkia. Konvensjonen svekker fellesskapet i familien og opp fordrer til skilsmisse, hevder konservative tyrkere. Videre hevder de at støtten til LGBT underminerer samfunnet.

[Tyrkia trekker seg fra kvinnekonvensjon | ABC Nyheter](#)

[Erdoğan's taktiske flirt med konservative kurdiske muslimer er over](#)

Opposisjonspartiet CHP kommenterer at beslutningen gjør kvinner til annenrangs borgere. Amberin Zaman har skrevet en interessant analyse om forholdet mellom Erdoğan's parti AKP og tradisjonelt muslimsk innstilte kurdere. Til tross for det sekulære CHPs støtte til menneskerettighetene har det sekulære partiets avvisende holdning til tyrkia-kurdernes nasjonale aspirasjoner åpnet døra for at Erdoğan kunne utnytte kurderes religion til sin fordel. I Diyarbakır, den største kurdiske byen i Sørøst-Tyrkia, fikk AKP tidligere regelmessig 40% av stemmene. Da det prokurdiske HDP stilte til valg i 2014 dalte oppslutningen for AKP i Sørøst. Zaman hevder at dette er hovedgrunnen til Erdoğan's reaksjonære politikk overfor kurderne fra 2015 av. Under Erdoğan's demokratiske periode ca 2002-2012 opplevde kurdere flest Erdoğan som mer pro-kurdisk på grunn av hans liberale politikk.

[Erdoğan's Islamic credentials no longer a winning hand among Turkey's Kurds - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](#)

[Håndtlinger nær regjeringen skaper skandale ved video der han bruker kokain](#)

Kürşat Ayvatoğlu jobber for folk nær Erdoğan og på en biltur ble han videofilmet mens han tok kokain. Saken ble publisert og skapte en skandale ikke bare ved fordømmelse fra opposisjonen, men

også for medlemmer av Erdoğan's parti, idet det brøt med bildet av AKPere som praktiserende muslimer.

[Cocaine video scandal deals blow to Turkey's ruling party - Al Monitor: The Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com/story/2021/03/cocaine-video-scandal-deals-blow-to-turkey-s-ruling-party)

Økonomi

Tyrkias BNP økte med 1,8 % i 2020. Resultatet må sies å være meget godt sammenliknet med mange andre land. Svekkelsen i kursen på tyrkiske lira bidro imidlertid til at BNP målt i US dollar falt. Veksten var god i 2. halvår som følge av generøse lånetiltak som bidro til sterk etterspørselsvekst.

Tyrkias sentralbanksjef ble skiftet 20. mars to dager etter at den foregående sentralbanksjef hadde hevet rentenivået til 19 %. Han ble bare sittende fra tidlig i november og bidro til å heve rentenivået innenlands fra om lag 9 % til 19 %. Selv om den nye sentralbanksjefen ikke har rukket å gjøre noe rentetiltak i retning lavere rente, har markedet reagert med salg av tyrkiske lira og kraftig redusert lira kurs. Det skal bli spennende å se hvor langt ned lira kursen vil falle i kommende måneder. Et kraftig fall vil gjøre importvarer meget kostbare. Også prisene på eksportvarer vil kunne stige og gi rom for høy nominell lønnsvekst. Inflasjonen i Tyrkia ligger allerede på en årlig vekst i konsumprisene på i overkant av 15 %. Inflasjonen forventes å tilta. Samtidig blir det vanskelig for Tyrkia å oppnå tillit i valutamarkedet når presidenten skifter sentralbanksjef ofte. Også visesentralbanksjefen ble skiftet ut 30.mars.

[Turkey emerges with 'Pyrrhic growth' from pandemic-hit 2020 - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com/story/2021/03/turkey-emerges-with-pyrrhic-growth-from-pandemic-hit-2020)

[Turkey lifts veil on unemployment data, revealing bigger army of jobless - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com/story/2021/03/turkey-lifts-veil-on-unemployment-data-revealing-bigger-army-of-jobless)

<https://www.aljazeera.com/economy/2021/3/22/turkish-lira-plunges-after-erdogan-sacks-central-bank-chief>

<https://www.aljazeera.com/economy/2021/3/18/lira-surges-after-turkeys-central-bank-hikes-interest-rates>

[Opposition blames Erdogan for lira plunge after bank chief sacking | Reuters](https://www.reuters.com/article/erdogan-sacking-central-bank-chief/erdogan-sacking-central-bank-chief-idUSKCN250001)

[25.03.21 Did Erdogan commit economic suicide by sacking central bank chief?](https://www.reuters.com/article/erdogan-sacking-central-bank-chief/erdogan-sacking-central-bank-chief-idUSKCN250001)

[Crisis-hit Turkey risks disastrous foreign investor flight](https://www.reuters.com/article/erdogan-sacking-central-bank-chief/erdogan-sacking-central-bank-chief-idUSKCN250001)